2021.038

Archeologienota Sint-Kwintens-Lennik Kroonstraat 78

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

9-12-2021

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Sint-Kwintens-Lennik Kroonstraat 78 (deelgemeente van Lennik, provincie West-Vlaanderen), gelegen binnen woongebied, waarbij de som van de betrokken percelen groter is dan 3000m² en de totale oppervlakte van bodemingrepen meer dan 1000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied, 3621m² groot, grenst in het noorden aan de Kroonstraat. Aan straatzijde bevindt zich het gebouw Kroonstraat 78-78C. Vooraan is een parkeerzone aanwezig. Het gebouw is grotendeels onderkelderd, enkel de zuidelijke en zuidwestelijke aanbouw is niet onderkelderd. Het zuidelijke deel van het plangebied wordt ingenomen door een tuin (gras, bomen) met daarin een tennisveld. Het noordelijke deel van het terrein helt sterk op naar het zuiden.

Sint-Kwintens-Lennik was een belangrijke middeleeuwse centrum, met een vroegmiddeleeuwse oorsprong. De oudste relevante kaart voor het plangebied die geraadpleegd kan worden betreft de Villaretkaart uit 1745-1748. Het plangebied is gelegen ten westen van de dorpskern van Sint-Kwintens-Lennik, het huidige stratennet is reeds herkenbaar. Het terrein is onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. De Ferrariskaart uit ca. 1777 toont eenzelfde beeld. Ook gedurende de volledige 19de eeuw blijft het plangebied onbebouwd. Wel wordt vanaf de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) een landwegel afgebeeld die in het zuidelijke deel van het terrein van noordwest naar zuidoost loopt. Eind 19de eeuw wordt ten oosten van plangebied een klooster met school uitgebouwd. Het lijkt er echter op dat het plangebied en de terreinen aan weerszijden van de Kroonstraat echter pas na midden 20ste eeuw worden bebouwd. Op de luchtfoto van 1971 is voor het eerst bebouwing te zien op het terrein, het betreft een deel van het huidige gebouw. In de daaropvolgende decennia wordt het gebouw uitgebreid, er wordt een tennisplein aangelegd en het plangebied krijgt zijn huidige uitzicht.

Lennik is centraal gelegen in het golvende Pajottenland, een landelijke streek ten westen van Brussel. Ten noorden van Sint-Martens-Lennik loopt een west-oost georiënteerde heuvelrug, het plangebied bevindt zich op een zuidoostelijke uitloper hiervan. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen waterlopen gelegen; de Diepenbroekbeek bevindt zich 600m ten zuiden, de Molenbeek 1,2km ten oosten. Het detail van het hoogtemodel toont dat de noordelijke strook van het terrein (+64,20m TAW), langs de Kroonstraat, aanzienlijk lager is gelegen dan de zone van het gebouw (+65,20m TAW) en het zuidelijke deel (+ 66,30 tot +66,90m TAW) van het plangebied. Aangrenzende percelen kennen een eerder hoge erosiegraad. Bodemkundig wordt ter hoogte van het plangebied een Aba1-bodem gekarteerd: droge leembodem met textuur B horizont.

Recent werden er net ten noorden van het plangebied op 3 locaties proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd. Deze leverden op 2 geïsoleerde kuilen uit de respectievelijk de late middeleeuwen en de nieuwe tijd nauwelijks archeologische sporen op, waarna alle locaties werden opgenomen als GGA (Gebieden Geen Archeologie). Nochtans zijn er in het centrum van Sint-Kwintens-Lennik een aantal sites gekend, voornamelijk daterend uit de middeleeuwen, en iets ten westen van het plangebied is

een toevalsvondst van o.a. Romeinse munten en aardewerk gekend. Voor in situ bewaring van steentijd artefactensites kan aan het plangebied een lage verwachting worden toegekend; dat de landschappelijke en bodemkundige omstandigheden niet ideaal zijn voor dergelijke sites werd aangetoond bij de recente prospecties. Voor het aantreffen van sites met grondsporen, voornamelijk uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen, kan een lage tot gemiddelde verwachting worden toegekend. De proefsleuvenonderzoeken ten noorden hebben echter geen aanwijzingen opgeleverd dat er belangrijke sites in de onmiddellijke omgeving aanwezig zouden zijn.

De inrichting van het terrein wordt volledig gewijzigd. De gebouwen worden afgebroken het tennisplein opgebroken. In het noordelijke deel van het plangebied, op quasi dezelfde plek als het huidige gebouw, wordt een meergezinswoning aangelegd. Het bestaande kelderniveau wordt uitgebreid, het nieuwe gebouw wordt volledig onderkelderd. Deze kelder zal dienst doen als parkeergarage, bergruimte en technisch lokaal. De inrit tot deze ondergrondse verdieping bevindt zich in het noorden en sluit aan op de Kroonstraat. De kelderverdieping is iets groter dan het gebouw, en komt ook te liggen onder de verharding die aansluit bij het nieuwe gebouw. Omdat het maaiveldniveau stijgt van noord naar zuid, wordt de diepte van de bodemingreep voor de aanleg van de kelder en de inrit groter van noord (1 à 1,5m diep) naar zuid (meer dan 4m diep). Aan de zuidzijde van het nieuwe gebouw wordt een strook van ca. 6m 10 tot 50cm diep uitgegraven, om ervoor te zorgen dat gelijkvloerse niveau grotendeels boven het maaiveld uitkomt. Rondom het gebouw worden nutsleidingen en -voorzieningen aangelegd en enkele groenzones. In het zuidelijke deel van het terrein zijn de ingrepen minder ingrijpend. Het maaiveldniveau blijft hier behouden en de tuin wordt heraangelegd.

Algemeen kan gesteld worden dat de bodemingrepen in het noordelijke deel van het terrein (ca. 1700m²) aanzienlijk zijn en ter hoogte van de nieuwe kelder meerdere meter diep gaan. Er wordt opgemerkt dat het huidige gebouw reeds grotendeels onderkelderd is, de nieuwe kelder zal ca. 500m² groter zijn dan de huidige. De huidige kelder bevindt zich ongeveer centraal in de nieuwe kelder, de uitbreiding situeert zich in verschillende deelzones ten noorden, westen en zuiden ervan. De reële nieuwe bodemingreep is dus veel kleiner dan de footprint van de volledige kelder, en bestaat uit verspreid gelegen deelzones. De bodemingrepen in het zuidelijke deel zullen ca. 20cm diep gaan, met plaatselijk diepere ingrepen voor plantgaten.

Het plangebied kent een lage tot gemiddelde archeologische verwachting voor sites met grondsporen. De bodemingrepen die potentieel impact kunnen hebben op het archeologische niveau situeren zich in de noordelijke helft van het plangebied. Hier is op dit moment reeds bebouwing aanwezig, die grotendeels onderkelderd is. De voorziene uitbreiding van deze kelder kan een eventueel aanwezige archeologische site verstoren, maar de eerder beperkte oppervlakte van de afgravingen en de verspreide ligging ervan zorgen ervoor dat een verder vooronderzoek weinig zinvol is. De noordelijke zone van het terrein is momenteel reeds deels verstoord; een verder vooronderzoek van enkele kleine, niet aaneensluitende deelzones, op een terrein met geen al te hoge archeologische verwachting, zal zo goed als geen kenniswinst bijbrengen. Een verder vooronderzoek wordt omwille van bovenstaande redenen niet geadviseerd.

Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch vooronderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed[1].

[1] Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.